

Valtionavustukset apuna arjen tilanteissa

Digi arkeen -neuvottelukunta 16.12.2022

Valtionavustushanke | #valtionavustukset

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi

- Valtionavustustoimintaa kehitetään valtiovarainministeriön hankkeessa (2019-2023), jotta valtionavustustoiminta olisi nykyistä vaikuttavampaa, läpinäkyvämpää, tehokkaampaa ja yhdenmukaisempaa.
- Valtionavustustoimintaa kehitetään ja digitalisoidaan ketterin menetelmin ja käyttäjälähtöisesti. Siinä hyödynnetään palvelumuotoilun keinoja ja yhteisiä käsitteitä.
- Yhteiskehittämiseen osallistuu monta eri organisaatiota:
 - **Valtiovarainministeriö** vastaa valtionavustustoiminnan strategisesta kehittämisestä, säädösvalmistelusta ja hallinnollisista kysymyksistä. Ministeriö edistää valtionavustustoiminnan yhteistä toimintamallia.
 - **Valtiokonttori** kehittää uudet digitaaliset palvelut ja vastaa niiden käyttöönotosta ja käytön tuesta. Valtiokonttori hallinnoi tietovarantoa.
 - **Valtionapuviranomaiset** suunnittelevat ja johtavat kehittämis- ja käyttöönottoprojektejaan ja toteuttavat oman toimintansa uudistuksia.
 - **Valtionavustusten hakijat ja saajat** osallistuvat työpajoihin, käyttäjätutkimuksiin ja valtionavustustoiminnan hakijaryhmäkohtaiseen selvittämiseen ja kehittämiseen.

Valtionavustustoiminnan yhteinen toimintamalli

- Valtionavustustoiminnassa kertyy paljon tietoa, jota voisimme hyödyntää nykyistä enemmän valtionhallinnossa, esimerkiksi ennakoinnissa ja strategisessa valmistelussa. Kyky osoittaa valtionavustusten yhteyksiä laajoihin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tiloissa tapahtuviin muutoksiin vaatii organisaatio- ja toimintakulttuurien kehittämistä (mm. tiedolla johtamista).
- Valtionavustustoiminnan toimintamalli lisää (kehittämisen viitekehyksenä) toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta, uudistaa vakiintuneita käytäntöjä sekä mahdollistaa jatkuvaa oppimista.
- Toimintamalli jakaa valtionavustustoiminnan kolmeen vaiheeseen. Tavoitteena on, että valtionapuviranomainen painottaisi jatkossa toiminnan suunnittelua (1) ja arviointia (3), jotka ovat yhteydessä hallinnonalan ja organisaation strategiseen suunnitteluun ja arviointiin. Jotta valtionavustusten hakeminen ja myöntäminen (2) olisi entistä sujuvampaa, valtionavustusprosessia digitalisoidaan. Samalla kehitetään käytäntöjä ja yhdenmukaistetaan niitä.

Tietovaranto ja digitaaliset palvelut

- Valtionavustustoimintaa varten perustetaan tietovaranto ja otetaan käyttöön siihen sisältyvät digitaaliset palvelut. Niitä ovat
 1. valtionavustushakujen julkaisemisen ja asioinnin palvelu (Haeavustuksia.fi);
 2. valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelu (Tutkiavustuksia.fi);
 3. valtionavustusten käsittelyn ja hallinnoinnin palvelu (Hallinnoiavustuksia.fi).
- Lait valtionavustuslain ja valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta (HE 88/2022 vp) luovat perustan valtionavustusprosessin digitalisoimiseksi. Tietojen toimittamista ja julkaisemista koskevassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään tarkemmin toimitettavista tiedoista.
- Lait ja asetus on tarkoitus vahvistaa tulemaan voimaan vuoden 2023 alussa.

Valtionavustusten myöntäminen

- Valtionavustuksilla edistetään yhteiskunnallisia päämääriä ja niihin liittyviä tavoitteita. Valtionavustukset ovat vakiintuneita, toisaalta niillä reagoidaan yhteiskunnallisiin muutoksiin.
 - Esimerkiksi koronaviruspandemian vaikutukset valtionavustusten myöntämiseen
- Valtionavustukset ovat apuna yksityishenkilöiden arjessa ja erilaisissa elämäntilanteissa.
 - Taloudelliset edellytykset ammattimaiselle toiminnalle (työskentely- ja kuluapurahat)
 - Asuminen ja sen energiatehokkuus
 - Kulttuuri- ja rakennusperinnön hoito ja entisöinti
- Yhteisöt kohtaavat ihmisiä monenlaisissa tilanteissa ja elämänvaiheissa. Mitä tarvitaan, jotta ihmiset löytävät elämäntilanteisiinsa sopivien palveluiden äärelle? Tunnistetaanko kaikkien kohderyhmien tarpeet, kun valtionavustuksia myönnetään?

Kehittämisehdotuksia valtionapuviranomaisille *

- Kiinnitetään huomiota valtionavustustoiminnan suunnitteluun ja arviointiin (strateginen valmistelu, yhteiskunnallinen muutos, yhteistyö)
- Helpotetaan asiointia ja parannetaan asiakaskokemusta (toisen puolesta asiointi, asiakaspalvelu)
- Lisätään ymmärrystä tuloksista ja vaikutuksista (yhteyksien osoittaminen, toimintaan kannustaminen)
- Lisätään hallinnoinnin läpinäkyvyyttä ja informoidaan selkeästi (selkeä viestintä, palvelut ovat helposti löydettävissä)
- Etsitetään ja edistetään tiedon yhteiskäyttömahdollisuuksia (digitalisoinnin periaatteet)

* Yksityishenkilöille myönnettävät valtionavustukset ja niihin liittyvät käytännöt | [Lausuntopyyntö](#)

Vaikutusten arviointi ja yhteyksien osoittaminen

Resurssit	Toiminta	Tuotokset	Välittömät tulokset	Välittömät vaikutukset	Välilliset vaikutukset
Voimavarat, joita tarvitaan toiminnan järjestämisessä	Ne toimenpiteet, joilla tuotokset saadaan aikaan	Käytännön toiminnassa syntyvät suoritteet	Tulokset, jotka seuraavat suoraan toiminnan yhdestä tai useammasta tuotoksesta	Muutokset, jotka tarkasteltava toiminta tai muu tarkasteltava tekijä aiheuttaa joko yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa	
				Vaikutukset, jotka seuraavat suoraan tarkasteltavan toiminnan tuotoksista tai välittömistä tuloksista	Vaikutukset, jotka seuraavat epäsuorasti tarkasteltavasta toiminnasta tai muusta tarkasteltavasta tekijästä
Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite	Tavoite
Valtionavustuksiin ja valtionavustustoimintaan osoitettavat määrärahat	Kotitalouksien lämmitys-järjestelmien vaihtaminen	Kotitaloudet ovat vaihtaneet lämmitysjärjestelmiään	Kotitalouksissa on käytössä uusi lämmitysjärjestelmä	Fossiilisten polttoaineiden kulutus kotitalouksien lämmityksessä vähenee	Öljyn kuljettaminen ja siitä aiheutuvat päästöt vähenevät
Mittari	Mittari	Mittari	Mittari	Indikaattori/mittari	Indikaattori/mittari
Resurssien (määrärahan, henkilötyömäärän) käyttö ja käytön muutos	Kotitalouksille myönnettyjen (ja käytettyjen) valtionavustusten lukumäärä	Lämmitysjärjestelmän vaihtaneiden kotitalouksien lukumäärä	Kotitalouksien lämmitysjärjestelmissä tapahtuneet muutokset	Lämmitysjärjestelmien aiheuttamien päästöjen vertailu	Öljyn toimituksessa ja kotitalouden vuosikustannuksissa tapahtuvat muutokset

Saavutettavuus ja käytettävyys

- Uudet digitaaliset palvelujen kehitystyössä otetaan huomioon saavutettavuusvaatimukset
 - Kesällä 2022 toteutettiin saavutettavuusauditointi - nousi ainoastaan pieniä huomiota - nämä korjataan kehitystyössä
- Tavoittelemme käytettäviä ja asiakaslähtöisiä palveluja
 - asiakaslähtöisyys – palvelumuotoilu, käyttäjätutkimukset, demotilaisuudet
 - sanastotyö yhtenäistää käytettäviä käsitteitä
 - kielenhuolto ja käytettävän kielen ymmärrettävyys - valtionapuviranomaiset

Lisätiedot

<https://vm.fi/valtionavustustoiminnan-kehittaminen>

VALTIONAVUSTUKSET
STATSUNDERSTÖD

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET